

Vergaderjaar 1993-1994

23 761

Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met opnemingsdaarin van bepalingen voor de registratie van een samenleving

A

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN WET EN VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING ZOALS VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE EN VOOR ZOVER NADIEN GEWIJZIGD

Voorstel van wet

1. In artikel 80a is in het vijfde lid onderdeel b vervallen en zijn het elfde en twaalfde lid vervallen; deze drie leden luiden:

5. Registratie van een samenleving kan geschieden:

- a. bij een akte van registratie van een samenleving opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand;
- b. bij een daartoe bestemde notariële akte.

11. Ten overstaan van een notaris wordt een akte als bedoeld in het vijfde lid, onder b, niet verleden dan nadat de notaris is gebleken dat aan de vereisten voor registratie is voldaan.

12. Een registratie van een samenleving bij notariële akte kan aan derden die daarvan onkundig waren, slechts worden tegengeworpen, indien die akte ingeschreven was in de registers van de burgerlijke stand van de woonplaats van één der partijen ten tijde van de datum van die akte of, indien de tweede volzin van het zesde lid van toepassing is, in de registers van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage.

2. In punt 4 van onderdeel A van artikel II is van het aan artikel 20e toe te voegen vierde lid de eerste zin vervallen. Deze zin luidde:

De notaris die een akte als bedoeld in artikel 80a, vijfde lid, onder b, heeft opgemaakt, zendt onverwijld een afschrift daarvan aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats van één der partijen ten tijde van de datum van deze akte.

3. Punt 5 van onderdeel A van artikel II is vervallen, onder vernummering van de punten 6 en 7 tot 5 onderscheidenlijk 6. Dit punt 5 luidde:

5. Na het eerste lid van artikel 21 wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, onder vernummering van het tweede en derde lid tot onderscheidenlijk derde en vierde lid, dat luidt:

2. De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt een akte van inschrijving op van een notariële akte als bedoeld in artikel 80a, vijfde lid, onder b. Bevoegd is de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats van één van beide partijen ten tijde van het verlijden van de notariële akte van registratie van een samenleving.

4. In onderdeel K van artikel II zijn aan het slot van de voorgestelde toevoeging aan artikel 355 de woorden «dan wel die voornemens is bij notariële akte een samenleving te doen registreren» vervallen.

5. Aan artikel II zijn twee nieuwe onderdelen V en W toegevoegd, die luiden:

V

In artikel 451, eerste lid, wordt na «of andere levensgezel,» ingevoegd: de persoon met wie hij een samenleving heeft geregistreerd,.

W

Het vierde lid van artikel 452 komt te luiden:

4. Tenzij het vorige lid is toegepast, wordt, indien de betrokkene is gehuwd, een samenleving heeft doen registreren, of anderszins een levensgezel heeft, bij voorkeur de echtgenoot of andere levensgezel dan wel degene met wie hij een samenleving heeft geregistreerd tot mentor benoemd. Is de vorige zin niet van toepassing, dan wordt bij voorkeur een van zijn ouders, kinderen, broers of zusters tot mentor benoemd.

Huwet de betrokkene, doet hij een samenleving registreren, of verkrijgt hij een andere levensgezel, dan kan ieder van hen verzoeken dat de echtgenoot, de persoon met wie hij een samenleving heeft geregistreerd, of de andere levensgezel in de plaats van de tegenwoordige mentor wordt benoemd.

Memorie van toelichting

1. Aan het slot van de tweede alinea van punt 3 zijn de volgende zinnen toegevoegd:

Anders dan tussen een stiefouder en een stiefkind bestaat er tussen de geregistreerde partner en de kinderen van de ander (de vader of de moeder) geen aanverwantschap. Vandaar dat er ook geen onderhoudsplicht is voorgesteld van de geregistreerde partner tegenover de kinderen van de ander. Ingeval van stiefouderschap is deze onderhoudsplicht immers gebaseerd op het door huwelijk ontstane aanverwantschap.

2. Aan het slot van de zevende alinea van punt 3 zijn de volzinnen «In het wetsvoorstel is de mogelijkheid om bij een daartoe bestemde notariële akte de registratie van een samenleving te bewerkstelligen opgenomen. Deze notariële akte moet worden opgenomen in de registers van de burgerlijke stand om tegenover derden te kunnen werken. Op de notaris rust volgens het wetsvoorstel een plicht na te gaan of aan de vereisten voor registratie is voldaan. Daarmee kan ieder misverstand omtrent een taakverdeling worden voorkomen.» vervangen door:

In het licht van de door de Raad van State aangevoerde bezwaren tegen de registratie via de notaris is er vanaf gezien deze mogelijkheid op te nemen. Zoals bij een huwelijk geschiedt de registratie via de burgerlijke stand.

3. Na de laatste alinea van punt 3 is de volgende volzin opgenomen:

De werking van de wet zal enige jaren na de inwerkingtreding daarvan worden geëvalueerd.

4. In punt 8 zijn na de tweede volzin de volgende volzinnen toegevoegd:

In de samenvatting van het kabinetsstandpunt onder punt 1 is reeds aangegeven waarom de registratie is beperkt tot hen die niet kunnen huwen vanwege het bestaan van een huwelijksbeletsel als bedoeld in artikel 41 of omdat zij van dezelfde kunne zijn. Voor hen die kunnen huwen staat het huwelijk open om de duurzame verantwoordelijkheid die men voor elkaar op zich wil nemen tot uitdrukking te brengen.

5. In de derde alinea van punt 8 zijn aan het slot de volgende zinnen toegevoegd:

Bij het uitgangspunt van het wetsvoorstel dat er geen keuze is tussen huwelijk en registratie sluit aan dat er ook in dit geval geen keuze wordt gelaten. Overigens doet zich in de praktijk de situatie van een huwelijk tussen een adoptiebroer en -zuster niet of nauwelijks voor.

In de afgelopen zes en een half jaar is één verzoek om ontheffing ingediend. Dit verzoek is ingewilligd. De procedure is moeizaam noch langdurig.

6. In de zevende alinea van punt 8 zijn de laatste twee zinnen die luiden: «Het vijfde lid geeft aan dat er twee mogelijkheden zijn om registratie te bewerkstelligen: bij akte van de burgerlijke stand dan wel bij notariële akte die vervolgens in de registers van de burgerlijke stand wordt opgenomen. Een en ander is in overeenstemming met het kabinetsstandpunt.» vervangen door:

Het vijfde lid geeft aan op welke wijze registratie plaatsvindt: bij akte van de burgerlijke stand die in de registers van de burgerlijke stand wordt opgenomen.

7. Aan het slot van de achtste alinea van punt 8 zijn de volgende zinnen vervallen:

Aangifte en stuiting gelden alleen voor het geval de registratie bij akte van de burgerlijke stand geschiedt. Geschiedt de registratie bij notariële akte, dan rust op de notaris de plicht na te gaan of is voldaan aan de vereisten voor registratie (artikel 80a, elfde lid). De notaris dient zich de nodige bewijsstukken daartoe over te leggen. Een verzoek tot het doen opmaken van een daartoe bestemde notariële akte, indien niet wordt voldaan aan de vereisten die de wet aan een registratie stelt, levert een gegronde reden op om dienst te weigeren (artikel 80a, elfde lid, en artikel 6, eerste lid, van de Wet op het Notarisambt). Indien een notaris de akte in een dergelijk geval toch verlijdt, kan hij daarop in ieder geval tuchtrechtelijk worden aangesproken.

8. De laatste zin van de negende alinea is vervallen. Deze luidde:

De in acht te nemen vereisten gelden zowel voor een registratie door middel van een akte van de burgerlijke stand als voor een

registratie door middel van een notariële akte.

9. In de achttiende alinea van punt 8 is de tweede volzin vervallen.

Deze luidde:

Laatstgenoemd artikel dient, nu bij een notariële akte van aangifte van het voornemen tot registratie geen sprake is, ten aanzien van de notaris zo te worden opgevat dat van het verzoek tot registratie door de notaris kennis wordt gegeven aan de kantonrechter van de woonplaats van de ouder-voogd.

10. In de drieëntwintigste alinea van punt 8 is de tweede zin vervallen. Deze luidde:

Ook ter zake van de keuze van de notaris gelden geen beperkingen, zolang de notaris maar binnen zijn ambtsgebied optreedt.

11. De laatste alinea van de toelichting op artikel 80a is vervallen.

Deze luidde:

Een notariële akte zal moeten worden ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand wil de registratie van de samenleving tegengeworpen kunnen worden aan derden die daarvan onkundig zijn. Een en ander is analoog aan hetgeen is bepaald ten aanzien van de notariële akte van huwelijksvoorwaarden (artikel 80a, twaalfde lid).

12. Aan het slot van de eerste alinea van de toelichting op de artikelen 80c, 80d en 80e is de zin «Men zou deze wijze van beëindiging kunnen vergelijken met een echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek.» vervangen door de volgende zin:

Voor de redenen om een beëindiging met wederzijds goedvinden niet via de rechter te laten lopen zij verwezen naar het advies inzake leefvormen van de Commissie voor de toetsing van wetgevingsprojecten, blz. 35.

13. Aan het slot van de éénna-laatste alinea van punt 9 (toelichting op artikel II) zijn de volgende volzinnen toegevoegd:

De «andere levensgezel» is in de betrokken bepalingen degene die anders dan door huwelijk of registratie in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot de curandus, tot degene wiens goederen onder bewind worden gesteld of tot de

mentor. Er bestaat geen volgorde van benoeming tot curator, bewindvoerder of mentor tussen de echtgenoot of geregistreeerde partner enerzijds en de andere levensgezel anderzijds. Het zal sterk van de omstandigheden van het geval afhangen wie bij voorkeur in aanmerking komt. De beslissing daaromtrent wordt daarom aan de rechter overgelaten.

Opgemerkt zij dat de wijzigingen onder V en W van de artikelen 451 onderscheidenlijk 452 ervan uitgaan dat het voorstel van wet houdende mentorschap van meerderjarigen (Kamerstukken I 1993/94, 22 474, nr. 316) eerder dan het onderhavige wetsvoorstel tot wet zal zijn verheven en in werking zal zijn getreden.